

Irlannda

An Roinn Dlí agus Cirt,
Gnóthaí Baile agus Imirce
Department of Justice,
Home Affairs and Migration

KO POT-DAA ANNDUDE E KUULAL NJU'BUDI MOOLAARE & EGGUGOL

Sifaa A

DAB'BOOBE NDEENKA HAKKUNDE LEY'DEELE

FULA

Hol ko wadi njabataa ndee deftere?	3
Hol ko woni ndeenka hakkunde leydeele e hol baawdo hebde dum?	3
Hol ko woni Kuulal Njubbudu Moolaare e Eggugol?	4
Hol ko woni ummital?	5
Hakkeji maa nde ngondaa e daminaade kuulal, hol leydi EU+ yewtotoo Dabbaande maa	6
Hol to pot-daa hodde nde tawa ada daminii kuulal, hol leydi EU+yewtotoo dabbaande maa?	8
Hol ko daminaa e maa e nder ngoldoo laawol?	8
Hol binndande nde potdaa hollirde?	9
Hol ko wadi ada dooldinaa rokkude nate kooli maa e natal maa?	10
Hol ko woni batte mum, so a timminaani farillaaji maa?	11
Hol ko firti faddeede?	12
Hol no laamu nguu yettirta, hol leydi EU+ yewtotoo dabbaande maa?	13
Ada waawi yeewtideede ngam wallude faamde hol leydi EU+ yewtotoo dabbaande maa	16
Mbele yeewtere ndee ina wadee sahaa kala?	18
Hol seedagol ngol mbaaw-daa rokkude ngam hollirde ada jogii besngu e nder leydi ngoɗndi e nder EU+?	19
Hol no golle dee njogori juutde kadi?	20
Hol ko woni so tawii a dabbiino ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngoɗndi?	21
Hol ko foti wadeede so kuulal ngal wadaama?	22
Ko pot-daa annude e laabi wullitaango (so tawii kadi ko batte dartinaade e wullitaango teskinngo ceerti)	24
Hol ko woni dokke keeriide moobtetee?	25
Hol ko woni hakkeji maa e ko yowitii e dokke keeriide maa?	25

➤ HOL KO WADI NJABATTA NDEE DEFTERE?

A naamndiima ndeenka hakkunde leydeele (anndiraaka kadi moolaare) e nder gooti e leydeele 31 de EU+. Duum firti ko jooni a wonii dabboowo ndeenka hakkunde leydeele. Ina foti taweede ko leydi ngodndi e EU+ woni ko e yeewtaade dabbaande maa. Jooni noon ada fadi ngaal kuulal.

Ina moyyi paamen no leydeele EU+ dee ngollondirta sabu duum ina waawi battinnde hol leydi yeewtotoo dabbaande maa.

A hebat kala bayaanuujii potdi huutoreede e nder ndee deftere.

➤ HOL KO WONI NDEENKA HAKKUNDE LEYDEELE KADI HOL BAAW'DO HEBDE KA?

Ada waawi hatojinnde e ndeenka hakkunde leydeele so tawii a waawaa hootde leydi maa sabu ada hula tooñange walla ada wonndi e baasal mawngal. Dum firti, yeru, nguurdam maa walla ndimaagu maa ina wonndi e cadeele, laamuujii leydi maa ina mbaawi reende ma e cadeele de njogi-daa dee.

A hebat humpitoojii goddi ko fayti e ndeenka hakkunde leydeele e nder deftere ceertunde.

Jooni ada woni e Ireland ngodndi ko leydi EU+.

Leydeele EU+ dee ko:

Leyde 27 Jeyaade e Dental Orop (EU): Ostiri, Belsik, Bulgaria, Croatia, Cyprus, Czechia, Denmark, Estooni, Finland, Farayse, Germany, Greece, Hungary, Italy, Latvia, Lithuania, Luxembourg, Malta, Netherlands, Poland, Portugal, Republic of Ireland, Romaani, Slovakia, Slovenia, Espaañ, Siweden e

Leydeele 4 godde: Iceland, Liechtenstein, Norway and Suwiis.

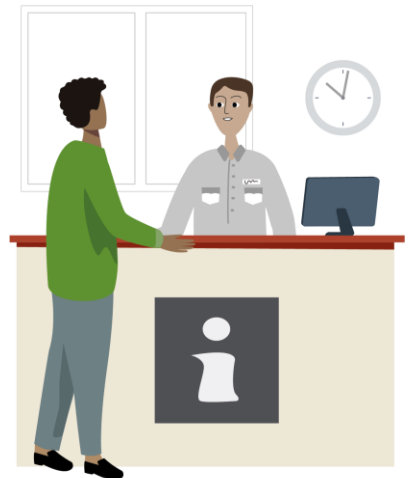
HOL KO WONI KUULAL JOWITIINGAL E NJUB'BUDI MOOLAARE E EGGUGOL?

Leydeele EU+ nanondirii e sariya kuubtodinka biyeteeka Kuulal Jowitiingal e Njub'budi Moolaare E Eggugol (AMMR). Kaa doo sariya ina wallita e yeewtaade, hol leydi ndi foti yeewtaade dabbaande ndeenka hakkunde leydeele. Kaadoo sariya ina addana kadi leydeele EU+ wallondirde so tawii leydi ngootiri ina heba dabbaande heewnde e sahaa gootum.

Ada waawi subaade wonde ngootiri e leydeele EU+ yeewtotoo dabbaande maa kono a waawaa subaade hol leydi EU+ jogori toppitaade. Leydi yeewtotoondi dabbaande maa ndee, ko kuule sariya AMMR yettata dum.

So tawii woodi ko woni e ndee deftere nde a faamaani, ada waawi naamndaade gardiido hodgol.

E duum sahaa, leydeele EU+ ina yetta tan, ko hol e mabbe jogori yeewtaade dabbaande maa.

So tawii ko leydi ngodndi EU+ tan foti yeewtaade dabbaande maa, ada nawtee e ndiin leydi.

HOL KO WONI UMMITAL?

Ina jeyaa e ko leydeele Orop dee mbaawi wallondirde, ko yettude kuule ngam:

- dabbboobe wonbe jooni e leydi Orop ngoɗɗi
- yimbe be ko booyaani koo kebi ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi Orop ngoɗɗi.

Duum anndiraa ko ummital.

So tawii aɗa yeewtee ngam ummoraade, a hebat deftere jogiinde humpitooji godɗi ko fayti e ngoldoo laawol, tawa ina hawti e leydeele Orop taworteede e ummital tiitoonde mum ko **‘Ko pot-ɗaa anndude e ummital’**.

 TEENTUDUM! So a subaama ngam ummitaade, a waawaa subaade hol leydi ndi njahrete-ɗaa.

HAKKEEJI MAA NDE A'DA FADI KUULAL HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DAB'BAANDE MAA

So tawii ko dabb'aande adannde e ndeenka hakkunde leydeele, ada jogii hakke hebde **wasiyaaji sariya** di ngalaa njobdi. Ada waawi dabbude dum e kala sahaa e laamu nguu.

Basiyaado sariya oo anndinte hakkeeji maa, kadi wallu ma e nder golle dee. So tawii a yobii ngam yettude wasiyaaji sariya, laamu nguu ina waawi waasde rokkude ma wasiyaaji sariya di ngalaa njobdi. Wasiyaaji sariya ina mbaawi hokkeede e nder fedde kono basiyaado oo rokkataa humpitooji maa keertiidi e yimbe wofbe.

Ada waawi dabbude wasiyaaji sariya so a jokkondirii e laamuuji dii e to suudu njubbudi ballal sariya Citywest sarwiis wasiyaaji to nokku jabbungal Citywest

Ada waawi naamnaade piroowo gorko walla debbo e ñaawoowo so tawii duum ina weebinat ma haalde ngonka maa. Laamu nguu hormoto yidannde maa so waawi wonde fof.

Kadi ada jogii hakke dabbude kesditingol e laabi, ngam subaade hol leydi EU+ yeewtotoo dabbande maa. So ada yidi dabbude kesditingol, ada waawi jikkondirde e laamu nguu e neldude iimeel to jikkondiral@ipo.gov.ie.

Ada jogii hakke jikkondirde e haaldude e Fedde Ngenndiije Dentude Toppitiinde ko Fayti e Mooliibe (Fedde Ngenndiije Dentude toppitiinde ko fayti e mooliibe, UNHCR) e kala fannu e nder golle moolaare.

UNHCR ina reena haajeeji e hakkeeji dabboobe moolaare e mooliibe.

Jikkondiral UNHCR e humpitooji ko fayti e laabi moolaare ina tawee e hello UNHCR:

<https://help.unhcr.org/>.

Ada waawi hebde humpitooji godfi ko fayti e ballal e golle de kebataa e nder deftere seertunde.

HOL TO POT-’DAA HODDE NDE ADA FADI KUULAL HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DAB’BAANDE MAA?

- Ada foti joodaade e ndii leydi haa jooni kadi.
- Ada yamiraa yahde tan to leydi EU+ woɗndi so laamuji di wadi maa jamiroore ngam ɗum.
- So tawii laamu nguu fellitii wonde leydi ngodndi e EU+ yeewtoto dabbaande maa, laamu nguu ina yubbina yah-ngartaa maa to ndiin leydi.

HOL KO DAMINAA E MAA E NGOL LAAWOL?

Ada dooldii:

- ✓ Keddo-ɗaa e ndii leydi nde dabbaande maa ina winnditee.
- ✓ So tawii a rokkaama dereeji wiisa walla yamiroore hodde e ko adii, ɗabɓu moolaare e nder leydi ndi ndokku-ɗaa ɗum ndii, so a arii toon.
- ✓ Hokku kala kaayitaaji ID ɗi njogi-ɗaa ngam tabitinnde ko ngondaa koo. So tawii ada joginoo kaayitaaji ID kono a wonndaa e maaji jooni e maa, ada foti humpitaade laamu nguu haa jooni wonde laamu leydi maa rokkii ma kaayitaaji ko adii.
- ✓ Anndina laamu nguu kala nde njah-ɗaa e leydi EU+ ngodndi kadi.
- ✓ Habrir laamu so tawii a joodiima e leydi EU+ tawa a alaa yamiroore.
- ✓ Habrir laamu nguu kala galle badiido mo njogi-ɗaa e nder leydi EU+ ngodndi.
- ⚠ **TEENTUDUM!** Ada dooldinaa e sariya rokkude nate kooli maa, yettude natal maa.

HOL BINNDANDE POT'DAA HOLLIRDE?

Renndin e laamu nguu kala binndande de njogi-daa e maa ko fayti e:

- seedantaagal maa (kaayitaaji jibinannde, paaspoor, kaayitaaji ciftinorgal annditinol maa)

- tawtoraabe galle badiiibe e nder leydeele EU+ (kaayitaaji laawdudi, seedantaagal ada jokkondiri)

- joodande bennude e leydeele leydeele EU+ (fawaade e yamiroore hodde, dereeji wiisa walla hebde jannde dipolomaaji dudal walla dudal jaabi-haadtirde).

Hokku humpito ngoo ko yaawi. Ko noon, leydi EU+ toppitiindi dabbbaande maa ndee, ina waawi anndeede e yaawre.

▶ HOL KO DOOL'DINII ROKKUDE NATE KOOLI MAA E NATAL MAA?

Laamu leydi ndii yettat nate kooli maa e natal maa. Deedoo dokke, kam e bayaanuuji jowitiidi e mbaydi maa e bayaanuuji godfi jowitiidi kadi, neldetee e lowre Orop renndinnde, wiyeteende Eurodac.

Ndee lowre huutortee ko e kala leydeele 31 EU+ baawde huutoraade dokke maa ngam hebde bayaanuuji maa. So a yahii leydi ngoŋndi e nder EU+ tawa a alaa yamiroore, tawa kadi nate kooli maa yettaama kadi, kala dokke maa de ndesaade e Eurodac, laamuuji leydi ndii njiyat de.

bayaanuuji godfi jowitiidi e lowre Eurodac ina tawee e deftere ceertunde.

HOL KO WONI BATTE MUM SO A HUUTORAAKI FARILLAAJI MAA?

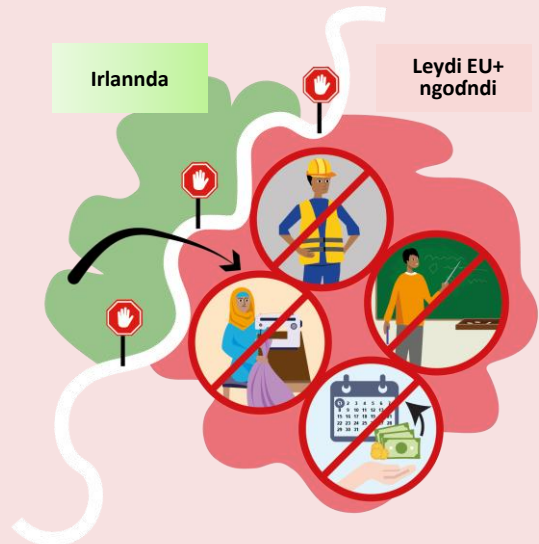

So a gollondiraani e laamu nguu, dum ina addana dabbbaande maa batte bonde kadi.

So a rokkaani nate kooli maa, laamu nguu ina waawi wiye a alaa haaje yidde mooleede to Orop kadi. Be ngoppa yeewtaade dabbbaande maa, dum firtii ko a a alaa haaje jogaade hakke heddaade e ndiin leydi.

So tawii ada yaha leydi EU+ ngodndi tawa a alaa yamiroore walla ada dabbba ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngodndi, ina waawi taweede ada artiree e leydi EU+ ndi halfinaa yeewtaade dabbbaande maa.

So tawii ada woni e leydi EU+ jooni wonaa ndi dabbbe-daa tawtoreede, ndimaagu maa ina waawi ustaade, kadi ada waawi hebde ballal seeda.

HOL KO FADDUGOL FIRTI?

Nanngeede firti ko ada wadee e nder nokku keeriingu ngu mbaawaa yaltude e dow wellitaare. Laamuuji dii ina foti jogaade daliilu laabtungu ngam jogaade ma. Ina dooldii be hoolkisaade wonnde alaa cubal wodngal waawi wadeede e haala maa. Laamu nguu yeewtoto ngonka maa keeriika ko adii nde wadde kuulal. Sabaabuuji nanngugol ina waawi wonnde, yeru:

- gede teentude e dabbaande moolaare maa (yeru, ciftinorgal annditagol maa) mbaawataa hoolkiseede tawa ada nanngaa
- a hormaaki fartanɗe jodaade nokku keeriingu, walla ina woodi gannudi a doggii kadi laamu nguu waawaa yiytude ma
- a hebii kuulal ngam nawde ma to leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabbaande moolaare maa, kadi ina woodi cadeele a waawi doggude hade nawde maa
- ada addana dum cadeele kisal.

So tawii a nanngaama, ada waawi wullitaade kuulal ngal, ada waawi dabbaade ballal sariya e wakkilaagu tawa alaa njobdi.

⚠ TEENTUDUM ! So a yahii leydi EU+ ngodndi tawa a alaa yamiroore, dum beydat baasal ngam nanngeede e ko fayi arde ma.

HOL NO LAAMU NGUU YETTIRTA HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DABBAANDE MAA?

So tawii ko dabbbaande adannde woni ko dabbbaande maa ngam ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+, ina wadi dalillaaaji keewdi gaddandi won e leydi EU+ waawde yeewtaade dabbbaande maa.

1) Jokkondiral besngu

Sabaabu gadano e burdo teentude ko tawtoraado galle badiido ina joginoo ndeenka hakkunde leydeele tawo walla ina dabbba ndeenka hakkunde leydeele jooni e nder leydi EU+ ngodndi, tawa ada foti hawrude e mabbe hade dabbbaande ndeenka hakkunde leydeele maa yeewtee.

Tawtoraado galle badiido ina njiytee ko:

- gorko maa debbo maa
- jom suudu maa mo resndaaka mo njogi-daa jokkondiral tiidngal
- bidfo maa (mo duubi mum njahrata e 18, mo resndaaka kadi).

TEENTUDUM! Ada dooldii waawde hollirde ko yaawi wonde ada jokkondirii e oon nedfo hade naatde maa e diiwaan leydeele EU+ dee. Duumdoo sahaa ina waawi hawtude e yahdu ummoraade e leydi maa.

So tawii ada jogii tawtoraado galle hodbe e leydi ngodndi e nder EU, laawol burngol moyyude ngam rokkude humpito ko timminnde finndewol biyeteengol **‘tiimtorde yiytagol besngu’**. So tawii ada jogii tawtoraado galle hodbe e leydi EU+ ngodndi, tawa a hebaani tawo ngoldoo finndewol, haaldu e giilordo walla e basiyaado maa to bannge sariya. Be mbaawi kadi wallude ma e heblude finndewol ngol.

Ada waawi hebde humpitooji burdi laabtude ko fayti e mbaawka hawrude e tawtoraado galle e nder feccere tiitoonde **‘Hol ko woni seedeaji di mbaaw-daa rokkude ngam hollirde ada jogii galle e nder leydi EU+ ngodndi?’**

2) Yamiroore naatde e leydi EU+ keeriindi

Leydi EU+ ina waawi yeewtaade dabbaande maa so tawii kadi:

- ada jogii dereeji wiisa walla yamiroore hodde e leydi EU+ ngoɗndi
- a naatii e leydi EU+ ndi ada waawi naatde tawa a jogaani dereeji wiisa sabu leydi maa ina jogii nanondiral e ndiin leydi.

3) Kaayitaaji jannde walla dipolomaaji

- A rokkaama seedantaagal walla dipolomaaji caggal nde njanngu-ɗaa e hoore maa to duɗal jannde e nder leydi EU+ ko famdi fof hitaande jannde wootere.

4) Naatgol e leydi EU+ keeriindi tawa a jogaani yamiroore

Leydi EU+ ngoɗndi ina waawi yeewtaade dabbaande maa, so tawii:

- a taccii keeri yaajɗi ngootiri e leyɗeele EU+ tawa a alaa yamiroore

- a hisnaama e maayo e juude laamuuji leydi EU+ e yahdu maa feewde e Orop

- a dabbii dabbaande ndeenka hakkunde leyɗeele e nder nokku to laade diwooje njolnata e nder ngootiri e leyɗeele EU+.

5) Hawrutde e tawtoraado galle toppitiido e fawaade e mum

Ada fawii e toppitagol tawtoraado galle maa tawaando e nder leydi ngodndi e nder EUwalla ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU fawii ko e toppitagol maa.

Tawtoraado galle gondo e dow mum ina waawi haajaade ballal sabu:

- reedu
- hebde biɗɗo keso jibinaado
- ñawu hakkille walla banndu bonngu
- ñakkeende tiidnde
- ñawu hakkille tiidngu
- nawyude.

E nder haalaaji wonde e dow maa, ada foti hollirde wonde ada waawi toppitaade gondo e toppitagol maa oo walla wonde tawtoraado galle maa ina waawi toppitaade ma.

6) Dalillaaji ballal nedɗaagu

Ina waawi tawa ko daliilu nedɗankaagal addani leydi EU+ keeriindi yeewtaade dabbande maa. Dum ina waawi tuugnaade e diidoo dalillaaji:

- miiɗooji besngu
- miiɗooji renndo
- miiɗooji pinal.

Leydi EU+ ngodndi ina waawi dabbude yeewtaade dabbande maa, ngam dalillaaji ɗi limtu-ɗaa dow dii, kono kuulal cakkitiingal maa won e laamu nguu e nder leydi ndii.

➤ ADA WAAWI YEEWTIDEEDE NGAM WALLUDE FAAMDE HOL LEYDI EU+ YEEWTOTOO DAB'BAANDE MAA

So tawii ko dabbaande maa adanne woni ko ada dabba moolaare, laamu nguu ina foti yubbinnde yeewtere keeriinde e maa.

❗ **TEENTUDUM!** Duum wonataa yeewtere moolaare. Yeewtere ndee ina yidi anndude hol leydi EU+ foti yeewtaade dabbaande maa kadi.

Ndee yeewtere ina wadi paandaale nayi mawde:

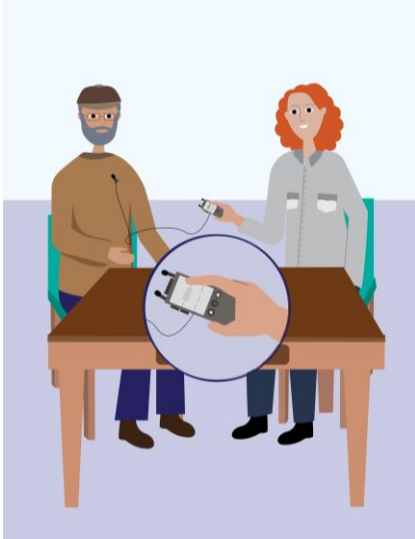
- ngam moobtude bayaanuujj baawdi wallude laamu nguu e fellitaade leydi EU+ toppitiindi ndii
- ngam accude on naamnoo kala naamne ko fayti e no laabi dii, ngam anndude leydi EU+ toppitiindi ndii mbadirtee
- ngam newnude e naamne ko fayti e kala humpito ngo woni e ndee deftere
- ngam naamndaade ma so tawii won sabaabuujj gaddandi ma yahde leydi EU+ ngoɗndi walla hol ko addanta ma accude heddaade e ndii leydi.

Yeewtere ndee wadette ko e demngal ngal paam-daa no feewi. So tawii a anndaa Engele, firoore ina wallita ma jikkondirde e laamu nguu e nder yeewtere nde.

Hay gooto e bayanuuji di ndokku-daa dii, renndintaake e laamu walla e laamuuji leydi maa.

So tawii won ko woni e nder yeewtere nde ko laabaani, ada waawi naamnaade kadi. Ina moyyi e maa e giilordɔ oo fof, paamon kala ko woni, ko dɔm wadi naamne ina njabbaa sahaa kala.

Oodiyo yeewtere ndee tonngatee, a hollitee ciimtol binndol ko haalaa dɔum.

So tawii, caggal nde keb-daa ciimtol binndital yeewtere maa, ada sikki won e humpito ngoo ko sellaani, ada yidi waylude dɔm, ada waawi dabbude dɔm.

So tawii ina dooldinii, ada waawi kadi rokkude kaayitaaji goddi caggal yeewtere ndee, walla rokkude dalillaaji ko wadi ada fotaani nawteede e leydi EU+ ngoɗndi.

So tawii ada jogii haa jooni humpito walla kaayitaaji di hokkaani tawo, ina dooldinii rokkude dɔm e laamu nguu.

Ada waawi neldude de e konte maa elektoronik to Portal Reende hakkunde leydeele walla e iimeel to contact@ipo.gov.ie.

MBELE YEETERE INA WA'DEE SAHAA KALA?

So tawii ko dabbbaande maa adande woni ko ada dabbba moolaare, laamu nguu ina waawi subaade haa jooni waasde wadde yeewtere neddo keeriinde so tawii:

- leydi EU+ toppitiindi yeewtaade dabbbaande maa, ina anndaa kadi
- be njogii ko humpitooji keewdi ngam subaade hol leydi EU+ jogori yeewtaade dabbbaande maa ndee
- ada yaakorii yeewtere ko adii, duum tawa a haalanaani laamu nguu hol ko wadi a waawaa tawtoorede
- a ronkii jokkondirde e laamu nguu.

So yeewtere yubbinaaka, ada waawi dabbude kadi. So tawii giilorbe bee cikii ina njogii humpitooji keewdi ngam yellitaade ñaawoore maa, ina mbaawi salaade ndee dabbbaande kono ina dooldii rokkude hujjaaji mabbe ngam waasde wadde yeewtere ndee.

HOL HUJJA KA MBAAW-’DAA ROKKUDE NGAM HOLLIRDE ADA JOGII BESNGU E NDER LEYDI EU+ NGO’DNDI?

Laawol burngol moyyude ngam rokkude humpito dow tawtoraado galle maa ko timminde finndewol **‘tiimtorde yiytagol besngu’**.

Ko jiidaa e duum, rokku kala kaayitaaji laamu baawdi hollirde jokkondiral moodon. Ada waawi kadi rokkude sifaaji seedeeji goddi, yeru seedeeji ngam hollirde wonde ada heddi e jokkondirde e tawtoraado galle maa ko wayi no nate, iimeeluuji walla mesasuuji binndaadi.

So tawii a alaa hujjaaji ko fayti e jokkondiral maa, laamu nguu ina waawi naamnaade ma wadde yeewndagol DNA ngam hollitaade odon jokkondiri.

Ada waawi hawrutde e tawtoraado galle maa tan so tawii onon dido fof on mbinndii e binndol wonde on njidii hawrutde. Ada foti etaade rokkude ndee winndannde e demngal Enngele so ada waawi.

Puɗɗo-daa feewnude ngoodoo humpito ko yaawi.

So tawii ada jogii naamne godde walla ada yidi wasiyaaji ko fayti e jokkondire besngu, ada waawi naamnaade ballal e wasiyaaji sariya kadi.

So tawii ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU+ ngo’ndi kono ada jokkondiri e mabbe, ina woodi pelle baawde wallude ma hebde be.

Ada waawi jokkondirde e deen pelle, tawa ada huutoroo bayaanuuji gondi les dii: Croix-Rouge Irlande ina rokka ballal keewngal wonande dabbboobe ndeenka hakkunde leydeele. Yeew [Find Missing Family - Irish Red Cross](#) ngam humpitaade ko faati e rewindaade besngu.

HOL NO GOLLE DEE NJOGORI JUUTDE?

Jokkondiral hakkunde leydeele ina heewi jogaade hakkunde **lewru 1 e feccere** haa **lebbi 3**, kono duum **ina waawi juutde** fawaade e ngonka maa.

So tawii leydi EU+ ngodndi hollitii be yeewtoto dabbaande maa, ada waawi nawtoreede **e nder lebbi 6** caggal nde be njabi dabbaande nawtoreede ma.

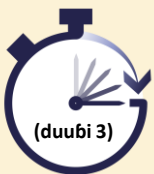

So tawii dabbaande ndee ko sabu ada jogii tawtoraado galle maa e nder leydi EU+ ngodndi, nawtoreede maa ndee **jogirtee ko buri teenjude**

So tawii jooni **ada nanngaa walla ada nanngaa e ko fayi arde**, haala maa **ina jogori yeewteede e yaawre**. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder **jonte 5**. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi. Kono, nawtoreede maa ina haa jooni yubbinee **e nder lebbi 6** tuggi ñalnde nde leydi EU+ halfinaa yeewtaade dabbaande maa, ndeen jabi dabbaande ndee.

So tawii ada tawee e kasoo ngam wadde bonannda, dumunna mo njogor-ɗaa nawtoreede ina waawi **beydeede haa bura hitaande 1**.

! TEENTU'DUM! So a doggii, a suudiima walla a gollondiraani e laamu nguu e yubbo nawtoreede ndee, **waktuuji nawtoreede ndee ina mbaawi beydeede haa bura duubi 3**.

HOL KO WONI SO TAWII A DAB'BIINO NDEENKA HAKKUNDE LEYDEELE E NDER LEYDI EU+ NGO'DNDI?

Ada waawi dabbude ndeenka hakkunde leydeele tan e nder leydi ngootiri e EU+. So tawii a dabbiiino ndeenka hakkunde leydeele e nder leydi EU+ ngo'dndi, ada artiree e leydi EU+ ndi toppitii yeewtaade dabbbaande maa.

So tawii won humpito hollirngo leydi EU+ ngo'dndi ina jogii baawde yeewtaade dabbbaande maa, anndinoore neldetee ko e ndiin leydi. So tawii ndiin leydi EU+ hollitii wonde yeewtotoo dabbbaande maa, ada rokkee **kuulal nawtoreede** dow ngal, tawa ina hollita hol leydi EU+ ndi nawtore-daa.

So tawii wonaa dabbbaande maa adannde woni ko ada dabbba ndeenka hakkunde leydeele, walla tawa ko leydi EU+ ngo'dndi tan foti yeewtaade dabbbaande maa, laamu nguu ina waawi wasde wafde yeewtere keeriinde e maa.

Kono, a hebat fartanɗe hollirde hol ko wadi a fotaaɗi nawteede e ndiin leydi walla hol ko wadi a fotaaɗi heddaade e ndii leydi.

Ada waawi hebde bayaanuuji no ndokkir-daa dii bayaanuuji les doo:

Ada waawi rokkude deen kabaruuji e konte maa elektoronik to Portal Reende hakkunde leydeele walla e iimeel to contact@ipo.gov.ie.

HOL KO WA'DATA SO KUULAL NGAL WA'DAAMA?

So a hebii kuulal ngam nawde leydi EU+ ngodndi, godfii e hakkeeki maa ina ustee, yeru:

- Ada wonaa **njiytaa e njaatigi e burde mum be feccere.**
- a **dalataake gollude** walla **rewde darasuuji.**

Nawtoreede ndee ina foti wadeede e nder lebbi 6 caggal nde leydi EU+ tabitini walla jabi yeewtaade dabbaande maa.

So a nanngaama, haala maa ina jogoree yeewteede e yaawre. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder jonte 5. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi.

Haa jooni, nawtoreede maa ina yubbinee e nder lebbi 6 tuggi ñalnde nde leydi EU+ tabitini walla jabi yeewtaade dabbaande maa.

So tawii ada woni e kasoo ngam bonannda, waktuuji di nawtoreede dii ina mbaawi beydeede haa bura hitaande 1.

 TEENTUDUM! So a doggii walla a gollondiraani e laamu nguu, **dumunna** nawtoreede mo njogor-daa oo ina waawi beydeede haa bura duubi 3.

HOL KO WA'DATA SO A JABAANI KUULAL NAWTOREEDE NDEE?

So tawii ko leydi EU+ ngodndi woni ko yeewtotoo dabbbaande maa, a hebat **kuulal nawtoreede**. Ngaldoo kuulal anndintee hol leydi ndi nawtore-daa.

So tawii a jabaani kuulal nawtoreede ngal, ada waawi rokkude daliilu maa e ñaawirdu nduu. Duum woni ko wiyetee dabbude wullitaango. So a wulliima kuulal, ñaawirde walla ñaawirdu wa'data kuulal timmungal.

Dalillaaji tati tan ina ngoodi ngam wullitaade kuulal nawtoreede ndee:

- ada wiya ina luurdi e hakkeji neddanke maa so ada nawtee e ndiin leydi EU+ keeriindi
- ina woodi humpitooji kesi di ngalaano e sahaa nde kuulal nawtoreede ngal yettaa, potnoongal battinnde e ngaal kuulal
- ada jogii besngu e nder leydi EU+ ngodndi ndi potdaa hawrutde e mum e nokku mum.

So tawii a waawaa yettude basiyaado sariya maa, basiyaado sariya ina ndokkee ngam wallude ma e wullitaango ngoo tawa a yobaani.

Ada wallitee e firoore haaloowo demngal ngal mbaaw-daa faamde, e nder deedoo golle fof.

KO POT-DAÁ ANNDUDE E WULLITAANGO SO BATTE DARTINAÁDE E WULLITAANGO TESKINNGO HAWRAANI

Wakkati, holto e no wullitaango wadírtee, dum faamnetee e nder kuulal nawtoreede ndokkaa e maa.

Ngam fuddaade e maa, ada naamnee ngam hollitaade daliilu walla daliillaaji di pot-ɗaa hebde ngam heddaade e ndii leydi tawa wullitaango maa ina yeewtee. **Dumdoo** noon ina anndaa ko wullitaango e dow batte dartinaade.

Ñaawirde ndee yettat e nder **lewru 1** so tawii ada foti heddaade e ndii leydi nde ñaawoore maa ina yeewtee.

So tawii ñaawirdu nduu fellitii wonde a fotaani heddaade e ndii leydi nde ñaawoore maa ndee ina yeewtee, ada waawi nawteede to leydi EU+ ndi nganndu-ɗaa ko kañum woni sabaabu yeewtaade ɗabbaande maa, nde ñaawoore maa ndee ina yeewtee.

So tawii ñaawirdu nduu fellitii wonde ada foti heddaade e ndii leydi nde ñaawoore maa ndee ina yeewtee, ndeen be mbiyat maa ko hol daliilu walla daliillaaji di a jabaani kuulal nawtoreede ngal. Ndeen ñaawirdu nduu etoto rokkude ma kuulal e nder **lewru 1** caggal nde kuulal ñaawoore ndee yettaa e batte dartinaade.

So tawii wullitaango maa jabaaka, ada nawtee to leydi EU+ toppitiindi yeewtaade ɗabbaande maa. Nawtoreede ndee ina foti wadeede e nder lebbi 6 caggal nde ñaawirdu nduu yetti kuulal mum cakkitiingal.

So tawii ada nanngaa jooni walla ada nanngaa e ko fayi arde, haala maa ina jogoree yeewteede e yaawre. Nawtoreede maa ina foti yubbineede e nder jonte 5. So tawii nawtoreede ndee wadaaka e nder jonte 5, ada yaltinee e kasoo kadi. Kono tan, nawtoreede maa ina yubbinee haa jooni e nder lebbi 6 tuggi ñalnde nde leydi EU+ toppitiindi yeewtaade ɗabbaande maa jabi ɗabbaande ndee.

TEENTUDUM! Ada foti gollodaade e laamuuji so tawii leydi EU+ ngoɗndi ina jogii baawɗe yeewtaade ɗabbaande maa.

HOL DOKKE NE'DDO KEERIIDE MOOFTETEE?

Yiiloobe leydi EU+ to ngon-daa doo mooftat heen humpitooji, ina hawti ko woni les koo:

- Kaayitaaji maa e di tawtoraado galle maa yahdube e maa (innde, ngenndi, ñalnde e nokku jibinannde). So tawii ko adii duum a huutoriima inde e bayaanuujii ceertuɗi, be naamnoto maa ko fayti e duum.
- Kabaaru ko fayti e kaayitaaji ciftinorgal maa e kaayitaaji yah-ngartaa.
- Kala humpito ngodngo baawngo tabitinnde ko ngondaa koo, ko wayi no nate kooli maa.
- Bayaanuujii keewɗi ko fayti e kala tawtoraado galle hodbe e leydi EU+ ngoɗndi, ko wayi no bayaanuujii mabbe keeriidi, sahaa cakkitiido mo njokkondir-don, nokku mabbe e ngonka mabbe to banng e sariya .
- Bayaanuujii keewɗi ko fayti e kala kaayitaaji di njogi-daa baawɗi hodde ma e leydi EU+ so tawii dum ina haani e ngonka maa.
- Bayaanuujii dow dereeji kollitooji a janngii nder leydi EU+ ko buri hitaande.
- Bayaanuujii ko fayti e leydeele de njahru-daa ngam yettaade ndii leydi.
- Ngonka maada keeriika.
- Ñalnde kala dabbaande bennunde ngam ndeenka hakkude leydeele ndee e batte deen dabbaande.

HOL KO WONI HAKKEEJI MAA E KO YOWITII E DOKKE MAA KEERIIDE?

Ada jogii hakke hebde kala ko ndokku-daa laamu nguu.

So tawii ada sikki won e dokke maa de ngonaa laabtude walla de kuutoraaka no haanirta, ada waawi dabbaude hebde dokke maa tawa ada jokkondiri e gardiido dokke dee, ngam naamnaade dokke de ngonaa laabde dee, ngam feewnude de, walla dokke de kuutoraaka no haanirta ngam momteede.

Ada waawi jokkondirde e gardiido dokke e nder ndii leydi e huutoraade bayaanuujii gondi les dii.

International Protection Office, Immigration Service Delivery, 79-83 Lower Mount Street, Dublin 2, D02 ND99 or contact@ipo.gov.ie

An Roinn Dlí agus Cirt,
Gnóthaí Baile agus Imirce
Department of Justice,
Home Affairs and Migration

Ndee deftere ko ngam bayaanuuji tan. Nde wadataa e hoore mayre hakkeeki walla farillaaji. Fedde Dental Orop ngam Moolaare (EUAA) rokkii ko burdi e ndee winndannde, e yellitaagol e waylude ndee deftere ko EUAA yamiri dum tan ngam Leydeele Jeyaade e EU. EUAA jabataa hay batte walla tampere ngam laabal, loowdi, timmal, sariya walla nuundal bayaanuuji gondi e ndee deftere, di Leydeele Jeyaade e EU walla kala jeyaade e leyde godde jojiide hakke. Alaa e EUAA walla kala e neddo golloowo e innde EUAA no waawi huutoraade humpitooji tawaadi e ndee deftere.

© Fedde Dental Orop ngam Moolaare, 2025